

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Crvce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Versvs III. Profundæ sensus cauernæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

VERSUS III.

Profunda sensus cauerna.

§. 1.

Ista cauerna potentia sunt animae: memoria nimirum, intellectus & voluntas: quae tam sunt profundae, quam ingenium bonorum capaces; siquidem non expletur, nisi infinito: ex eo etiam quod dum sunt vacuae patiuntur, aliquo modo conijcimus, quantum latentur & delicijs affluant, quando Deo suo sunt plenae cum per vnum contrarium cognoscatur aliud. Obseruandum est in primis; istas potentiarum cauernas, quando ab omni creaturarum amore repurgatae & emundatae non sunt, nequaquam ingens profundae capacitatis suae vacuum sentire. Nam quaelibet minima res, quae illis adhaereat, satis est in hac vita ad illas implicandas, & velut stupidas efficiendas, vt damnus suum non sentiant, neque immensorum bonorum suorum defectum seu iacturam animaduertant, suamque agnoscant capacitatem. Estque res profecto admiratione digna, quod cum immensorum bonorum capaces sint, sufficiat minimum illorum ad taliter illas intricandas, vt illa perfecte recipere non valeant, donec omnino (sicut iam dicemus) euacuentur. At quando vacuae sunt & mundae, intoleranda prorsus est sitis & fames ac spiritualis sensus anxietas: cum enim profundi sint cauernarum istarum stomachi, profundè patiuntur; nam cibus, cuius inopia laborant, profundus etiam est, qui (vt dixi) Deus est. Iste porro tam acutus dolor seu sentimentum, vt plurimum circa illuminationis & purificationis animae fines contingere solet,

priusquam ad vniõnem perfectam, vbi iam potentiae satiantur perueniant. Cum enim spiritualis appetitus ab omni creatura, amoreque ipsius vacuum sit & purus; naturali temperamento amisso, iam est diuino attemperatus modo, habetque iam dispositum vacuum: nec tamen communicatur illi diuinum in vniõne Dei: vacuitatis porro sitisque istius dolor, plusquam mortis angustias parit, praesertim cum perforamen aliquod seu rimam, aliquis illi radius diuinus affulget, nec tamen communicatur. Et isti sunt, qui impatienti amore cruciantur, nec diu subsistere queunt, nisi aut optatis potiantur, aut intereant.

§. 2.

Quod ad primam cauernam, quam hic intellectum esse supponimus spectat: vacuum ipsius, est Dei sitis, quae tam ingens est, vt conferat eam David siti cerui (nullam aliam inueniendo maiorem, cui eam compararet) quando dixit. *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum; ita desiderat anima mea ad te Deus.* Sitis verò hæc in aquas sapientiae diuinæ fertur, quae est obiectum intellectus. Secunda cauerna est voluntas, & vacuum ipsius est fames Dei tam immensa, vt deficere faciat animam iuxta illud quod ait David. *Concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.* Fames porro ista, est perfectionis amoris, quam anima intendit & optat. Tertia cauerna memoria est, & vacuum ipsius est consumptio, & animae propter Dei possessionem liquefactio. Quemadmodum rem hanc obseruat Hieremias dicens: *Memoria memor ero* (hoc est valde recordabor) *& tabescet in me anima mea: Hac recolens in corde meo, ideo sperabo.* Est ergo profunda cauernarum istarum capacitas; id

Qq enim

3.
mizis
ruce

era
stica

III
20

Prima ca-
uerna est
intelle-
ctus.

Pf. 41. 1.

Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum; ita desiderat anima mea ad te Deus.

Secunda
cauerna
est volun-
tas.

Pf. 83. 1.

Concupiscit & deficit anima mea in atria Domini.

Tertia
cauerna
est memo-
ria.

Thren. 3.
20. 21.

Memoria memor ero (hoc est valde recordabor) & tabescet in me anima mea: Hac recolens in corde meo, ideo sperabo.

enim quod ipsa capere possunt, hoc est Deus, profundum est & infinitum, & sic earum capacitas, erit quodammodo infinita: ipsarum sitis infinita; fames etiam infinita & profunda: liquefactio quoque & dolor ipsarum, suo modo infinitus. Unde quando dolorem hunc patitur anima: quanquam non sit ille tam intensus, sicut in alia vita: videtur tamen viva quaedam illius imago, eò quod sit anima in quadam dispositione, suam plenitudinem recipiendi, cuius plenitudinis priuatio, est illi maximus cruciatus: Quanquam afflictio hæc, alterius est temperamenti & naturæ; residet enim in sinibus amoris voluntatis: in hoc autem statu amor non mitigat dolorem: siquidem quanto maior est: tanto est propter Dei sui possessionem impatientior, quem cum immenso desiderio per singula expectat momenta.

§. 3.

Sed ô Deus meus! cum certum sit, quando anima in veritate desiderat DEUM: iam habere eum quem amat (vt Sanctus Gregorius ait) quomodo ergo patitur propter id, quod iam habet? Quod si in desiderio, videndi filium Dei quo Angeli flagrant (vt dicit S. Petr.) nullos reperitur dolor vel anxietas, eò quod iam eum possideant: consequens etiam videtur vt si anima desiderat Deum, quo plus eum desiderat, plus eum possideat: possessio autem Dei delectationem adfert & satietatem: tantò ergo maiorem facietatè delectationemque deberet sentire hæc anima, in desiderio isto: quantò maiori tenetur desiderio: siquidem tanto amplius Deum habet, vnde merito nec dolorem, nec afflictionem pati deberet.

*Discrimē
inter pos-*

In hac quaestione notandum est discrimen quod inter possessionem Dei solum-

modo per gratiam, & possessionem eius etiam per vnionem reperitur: possessio enim per gratiam est reciproca beneuolentia, possessio verò per vnionem singularissimam quandam communicationem significat. Quod discrimen intelligere possumus ex differentiâ, quæ inter desponsationem & matrimonium intercedit: in desponsatione namq; contractus duntaxat quidam, & vna vtriusque partis voluntas, cum nonnullis desponsatæ monilibus & ornamentis, quæ illi Sponsus liberaliter largitur; interuenit: sed in matrimonio, personarum quoque vnio, & communicatio reperitur. In desponsatione, quamuis interdum videant se inuicem Sponsus & Sponsa, muneraque sicut diximus conferantur: sed non interuenit personarum vnio, quæ est desponsationis finis. Eodem modo, quando anima ad tantam in se suisque potentij puritatem peruenit, vt voluntas ab alijs delectationibus & appetitibus peregrinis, secundum inferiorem superioremq; partem repurgatissima sit, ac integrè consentum suum, circa omnia ista Deo dederit; cum iam voluntas Dei & animæ in consensu prompto & libero vna sit, tunc dicemus peruenisse eam ad Deum per gratiam, in desponsatione & voluntatis conformitate possidendum. In quo desponsationis spiritualis animæ cum Verbo statu, insignes illi Sponsus exhibet fauores, & creberimè amantissimeque visitat eam, qua in re maximas ipsa recipit gratias & delectationes: quæ tamen nullo pacto cum fauoribus delicijsque matrimonij spiritualis possunt conferri. Licet enim certum sit, ista fieri in anima ab omni creaturarum amore repurgatissima (non enim celebratur desponsatio spiritualis, donec istud fiat) nihilominus ad vnionem & matrimonium alijs dispositionibus positius Dei

Dei & uisitationum ipsius ac ampliorum donorum indiget anima, quibus illam exactius repurgat & pulchriorem, subtilioremque reddit, ut ad tam sublimem uisionem decenter sit preparata: qua in re non parum consumitur temporis, in quibusdam animabus plus, in quibusdam uero minus. Res hæc in illis, pro rege Asero electis puellis, adumbrata fuit: quæ licet è regionibus suis, parentumque suorum domibus abductæ fuissent: nihilominus antequam ad Regium admitterentur thalamum, anno uno (quanquam in Palatio) fuerunt reclusæ: ita ut dimidio anno quibusdam unguentis myrrinis, aliisque odoribus aromaticis disponerentur altero uero dimidio anno, sublimioribus alijs linimentis: quibus peractis regium subibant cubile.

Tempore itaque desponsationis istius & expectationis matrimonij spiritualis, in spiritus sancti unctionibus, quæ iam sublimiora sunt dispositionum pro unione, cum Deo unguenta, solent esse cauteram animæ; anxietates præstantissimæ & delicatæ. Nam cum unguenta illa immediatus iam ad unione Dei disponant, (sunt enim Deo coniunctiora) maiori propterea demulcent suavitate animam, eamque deliciosius ad ipsum alliciunt: unde cauterarum istarum desiderium, subtilius multo est, ac profundius; nam Dei desiderium, ad uniuersum se cum eò, dispositio est.

S. 4.

O quam opportunus erat locus iste, ad animas quas Deus ad istas unctioes delicatas perducit admonendas, ut animaduertant quid faciunt, & quorum se manibus seu directioni committunt, ne retrocedant: nisi extra propositum nostrum, in quo nunc uersamur hæc tractatio uideretur. Verum tanta est compassio ac comi-

seratio, qua in inimicis præcordijs meis tangor, uidento nonnullas retroire animas: quæ non solum non se sinunt taliter inungi, ut unctio ulterius progrediatur: sed effectuum ipsius iacturam faciunt: ut omnino prætermittere nolim, quin eis consulam quidnam illis ad tantum effugiendum damnum hac in parte factum opus sit: & licet tantisper à proposito deflectamus, absque mora tamen ad illud reuertemur: Et reuera uniuersa ista, ad intelligentiam proprietatis cauernarum istarum conferunt. Quia uero non animabus duntaxat istis, de quibus in præsentia agimus, & quæ tam prospero incedunt passu, ista sunt adeo necessaria; sed etiam omnibus alijs, quæ dilectum suum inquirunt, placet hæc de re differere.

Primo itaque loco sciendum est quod si anima Deum querit, multo eam magis à dilecto suo querit: & si ipsa transmittit illi sua amore prægnantia desideria, quæ ita illi suaviter olent, sicut uirgula sumi ex aromaticis myrrha & iuiuis procedens: ipse uicissim odorem unguentorum suorum ei transmittit, quibus eam trahit, & ad se currere facit; quæ unguenta, Diuinæ sunt inspirationes & attractus: qui, semper quod ab eo promanant, motiuis & incitamentis perfectionis legis diuinæ ac fidei (per cuius perfectionem debet semper anima ad Deum amplius accedere) præcincti sunt, & regulati. Quare intelligere debet anima, uoluntatem desideriumque Dei in uniuersis gratijs, quas illi unctioibus istis, unguentorumque suorum odoribus præstat, esse, disponere & præparare illam, ad alia sublimiora & delicatiora Deique temperamento magis conformia unguenta, donec ad eò delicias puramque obtineat dispositionem, ut unione Dei, omniumque potentiarum suarum transformationem mereatur. Aniraduertit ergo

Qq 2 anima,

in
ruce

era
tica

III

24

Reciproca
Dei & a-
nima cor-
responden-
tia.
Cant. 3. 6.

Indicia ex
quibus ag-
nosci possunt
inspiratio-
nes seu in-
finitus ad
Deo pro-
uenire.

anima; in negotio isto Deum esse agens principale, qui illam debet dirigere, & quo ipsa ire nesciret (nempe ad supernaturalia; quæ qualiter se habeant, nec intellectus ipsius, nec voluntas, nec memoria nosse possunt) manu ducere: hæc inquam considerando, præcipuam suam curam studiumque ad hoc dirigere debet, ne ductori qui est Spiritus S. in via, per quam illam ducit, quæ in lege Dei & fide (sicut diximus) ordinata est & præscripta, obstaculum ponat.

Obstaculum istud seu impedimentum ponere illa potest; si se ab alio cæco duci permittat: cæci autem, qui eam à recto itinere abducere possent, sunt tres: Magister videlicet spiritualis, cacodæmon, & ipsamet anima.

*Necesse est
anima
proficere
cupienti i-
doneum
querere
magistrum.*

Quantum ad primum spectat, non mediocriter necessarium est anime proficere & non retrocedere cupienti considerato, cuius sese manibus credat, qualis enim fuerit magister, talis erit & discipulus, & qualis Pater, talis & Filius. Pro itinere porro isto, saltem pro sublimioribus eius rebus, imò etiam pro mediocribus, vix ductorem aliquem perfectum, secundum omnes quæ ad officium istud requiruntur partes reperiet. Debet enim esse sapiens, discretus, & rerum istarum experientia conspicuus. Ad rectam enim directionem gubernationemque spiritus, etsi fundamentum necessarium scientia sit & discretio, si tamen sublimiorum rerum experientia desit, ignorabit in illis quando à Deo conferuntur animæ, eam dirigere, magnoque posset illi detrimento esse: cum enim inexperiti Magistri itinera spiritus non intelligant, sæpe faciunt animas delicatarum vnguentorum istorum vntionem, quibus Spiritus sanctus sibi illas disponit perdere; eò quod alijs vilibus, quas ipsi legerunt modis

eas dirigant qui solis deseruiunt incipientibus. Cum enim eorum scientia ad solos se extendat, incipientes (quod vti nam ira sit) nolunt permittre animas, à principijs illis, discursibusque & imaginarijs modiseuolare (licet Deus velit eas ad maiora prouehere) quibus tamen ipsæ exigua admodum lucra conquirere possunt.

§. 5.

Vt autem res hæc manifestius constet sciendum est: Incipientium statum esse, meditationi insistere, & in actibus discursibus sese exercere. In statu isto necessarium est, vt suppedietur animæ materia, vt ex se, seu naturaliter discurrat, & interiores actus exerceat; & igne feruoreque spirituali sensibili vtatur: hoc enim modo sensus appetitusque, rebus bonis assuefacere conuenit, vt suauitate ista ille à sæculi rebus diuellatur.

At postquam istud aliquatenus iam effectum est, confestim incipit Deus prouehere eos ad istum contemplationis statum: quod valde citò breuique tempore fieri solet, præsertim in personis Deo in religione dicatis, eò quod magis tempestiuè repudiatis sæculi rebus. Sensum appetitumque Deo adaptent & accommodent: quo facto, nil superest aliud, quam vt à meditatione ad contemplationem confestim gradum faciant: quod tunc fit, quando iam discursiui actus, propriæque animæ meditationes, nec non succi, primique sensitiui feruores cessant; & euanescent, non valente iam anima sicut prius discurrere, nec aliquid adminiculi per sensum reperire; sed in ariditate remanente: eò quod præcipua negotiationis ipsorum summa

mutetur.

mutetur, & ad spiritum, qui sensui non subest transferatur. Et quoniam vniuersae operationes animae, quas ipsa ex se naturaliter exercere valet non nisi sensuum interuentu fiunt: hinc est quod in statu isto Deus sit particulare agens, qui infundit & docet; anima verò est illa, quae recipit, cui Deus in cōtemplatione bona admodum spiritualia confert, hoc est, notitiam simul & amorem diuinum, notitiam videlicet amorosam, absque eò quod anima actibus discursibusque suis utatur, non enim potest amplius eos sicut prius exercere.

§. 6.

Vnde tempore isto, contrasio omnino modo deducenda est anima, quam fuerit prius. Si enim antea suppeditabatur ei materia ad meditandum, & meditabatur; nunc potius illi est subtrahenda; nec meditando: siquidem (vt dixi) licet meditari conetur, nequitur, distractionemque patitur. Quod si prius succum ac feruorem quarebat & reperiebat; iam illum respuat nec requirat: tantum enim abest vt illum inueniat industria sua, vt siccitatem potius eliciat; eò quod à bono quieto & pacifico quod in spiritu secretè illi confertur, per actionem seu operationem, quā ipsa medio sensu exercere vult, sese diuertit & distrahit; sicque vnius iacturam faciendo aliud quoque non exercet, eò quod non amplius tribuantur illi bona sensu mediante, sicut prius. Et propterea in statu isto nullatenus debet illi meditatio iungi, aut actuum vi discursus elicitorum exercitium, sed neque consolationi & feruori anxie & cum adhæsiōe inhiare debet. Hoc enim nil esset aliud, quam agentis primario, qui Deus est, obstaculum ponere, qui secretè & pacificè instillat animę sapientiam & amorosam notitiam, absque nimia actuum differentia, expressione vel

multiplicatione, quanquam interdum faciat eos cum aliqua temporis mora in anima distinctè fieri & expressè, tunc autem debet etiam anima soli amorosè ad Deum aduertentiæ seu attentioni intenta esse, nullos alios distinctos exprimendo producendoque; actus, præter eos, ad quos se sentit ab eo stimulari & inclinari, veluti passiuè se duntaxat gerendo, nullamque ex se adhibendo industriam; sed cum amorosa, simplici, sinceraque manendo aduertentiâ illius instar, qui cum aduertentiæ seu attentione amoris aperit oculos. Nam cum Deus tunc tractet cum anima (quantum ad dandi modum spectat) per notitiam sinceram & amorosam; debet etiam anima agere cum eo; quantum ad receptionis modum attinet per notitiam & aduertentiâ sinceram & amorosam, vt hoc pacto notitia cum notitia & amor cum amore connectantur. Necessarium quippe hic est, vt qui recipit, secundum eius quod recipit modum sese habeat, & non secundum alium, vt sic valeat eo illud recipere & retinere modo, quo illi confertur. Ex quibus manifestè patet, quod si tunc anima, modum suum consuetum discurrendi non intermitteret, minime bonum illud, nisi parce & imperfectè reciperet: vnde nec cum ea, cum qua ei tribuitur perfectione, illud communicaret: cum enim bonum illud tam superioris sit ordinis & infusum, tam angustus imperfectusque modus illud capere nequit. Vnde omnino, si tunc vellet anima ex se operari; aliter se habendo, quā cum aduertentiâ passiuâ, amorosâ, passiuè admodum & tranquillè, absque pristino discursu manendo; bona quæ in notitiâ illa amorosa communicat ei Deus omnino impediret. Quæ bona in principijs communicantur ei in exercitio purgationis (vt diximus) postmodum autem, in

anis
ruce

era
tica

VT
24

maiori suavitate amoris. Quæ suavitas (vti dico & in veritate ita se res habet) si passiuè & iuxta Dei, non vero secundum animæ modum in anima recipienda sit; consequens est, quod ad eam suscipiendam, debeat manere anima ab omnibus valde expedita, otiosa, pacifica, & secundum Dei modum serena: veluti aer, quem quo fuerit ille purior, simplicior & pacatior; sol copiosius illuminat & calefacit. Quare nulli rei adhærere debet anima; non meditationi, non suauitati, siue illa sensibilis sit, siue spiritualis. Requiritur enim hic spiritus adeo liber, & in nihilum redactus, vt quælibet res, quam tunc anima efficere veller, aliquid singulare cogitando, vel discurrendo, vel consolationi cuiuspiam inhærere volendo; impeditura sit, perturbatura, strepitumque in profundo silentio, quod necesse est habere animam, tam in sensu quam in spiritu, editura, ne adeo profundam delicatamque Dei vocem, qua ad eor in solitudine ista loquitur, percipere possit, quemadmodum hoc per Oleam ipse dixit, &

*Ose. 2. 14.
Ez. 34. 9.*

ne in pace summaque tranquillitate auscultet & audiat anima sicut Dauid quid loquatur Dominus Deus; hanc enim pacem loquitur in ea. Quod cum ita contigerit, vt nimirum sentiat se anima in silentio & auditione collocari; amorosa etiam, de qua locutus sum aduertentia simplicissima esse debet, absque sollicitudine aut reflexione aliqua: ita vt quasi obliuiscatur illius, vt tota auditioni inhiat; vt hac ratione libera remaneat ad id quod tunc ab ea requiritur.

§. 7.

Hic otiositatis obliuionisque modus, cum aliqua semper interiori absorptione contingere solet. Quamobrem postquam iam anima istum sincerum & otio-

sum contemplationis statum ingredi coeperit, nullo tempore, nullaque occasione debet velle meditationes præ oculis habere, aut consolationibus suisque spiritualibus inniti (quemadmodum Libri Primi Noctis Obscuræ capite decimo, & antea ultimo capite Libri Secundi, & Capite primo Libri tertij Ascensus Montis Carmeli fusè dictum est) sed potius debet manere abstracta & super omnia ista erecta, quemadmodum se facturum dixit Abacuc Propheta dicens: Super sensuum meorum custodiam strabo (hoc est inferius eos relinquendo) & sigam gradum super munitionem potentiarum mearum (id est, non permitiendo eas vel vnicum cogitationis propriæ passum progredi) & contemplantor vt videam quid dicatur mihi (hoc est, id quod mihi communicatum fuerit passiuè suscipiam) Iam enim diximus; contemplationem, esse receptionem, fieri autem non potest vt sublimissima sapientia ista contemplationisque genus recipi possit, nisi in spiritu taciturno, & à succis notitiisque particularibus abstracto. Ita enim re hæc dicit Isaias: *Quem (inquit) docuit scientiam, & quem intelligere facit auditum; abstractos à lacte.* (hoc est à succis & consolationibus) & *auulso ab vberibus* (hoc est, à particularium notitiarum adminiculis.) Aufer ergo atomum, nebulam, & pilos & munda oculum, lucebitque tibi serenus sol, & videbis. Constitue in libertate serenæ pacis animam, eamque ab operationis tuæ iugo & seruitute libera; hæc enim est Ægyptiaca captiuitas (cum vniuersas istas operationes exercere paulo amplius sit, quam paleas ad coquendos lateres congregare) & duc eam ad promissionis terram, quæ fluit lacte & melle.

O spiritualis Magister considera; ad istam

istam libertatem otiumque filiorum sanctum, vocari à Deo ad desertum animam, in quo festiuis induatur vestibus, aureisque & argenteis monilibus despoliata iam Aegypto, diuitijsque ipsius direptis exornetur: hostibus præterea ipsius in contemplationis mari demersis, vbi Aegyptius, hoc est sensus, fundum, cui innitatur pes eius non reperiens, dimittit filium Dei liberum (qui est spiritus, angustus operationis suæ limites, ac terminos egressus) à vili suo intelligendi modo à suo rudi sentimento, & à sua paupere degustatione: vt DEVS suauæ Manna præbeat illi cuius sapor, quamuis vniuersos istos sapes & gustus, in quibus tu (ò Magister spiritualis) vis labore occupare animam contineat; nihilominus quia tantoperè delicatus est, vt in ore liquefiat, non sentietur, si alium gustum, seu suauitatem in aliqua alia re voluerit degustare, non enim illum recipiet. Studeas igitur eradicare ab anima vniuersas gustuum, consolationum ac meditationum cupiditates, nec illam aliqua cura aut sollicitudine rerum superiorum, & multo minus inferiorum perturbes ac inquietes, in omni quæ possibilis sit abalienatione ac solitudine eam collocando. Quo enim hoc amplius obtinuerit, & quo citius ad istam otiosam tranquillitatem peruenerit: eò affluentius copiosiusque spiritus sapientiae diuinæ amorosus tranquillus, solitarius, pacificus, suavis, raptor spiritus illi infunderetur; sentietque se interdum blandè sereneque raptam & fauciatam, nec tamen sciet à quo, nec vnde, nec quomodo; eò quod absque propria operatione in sensu iam explicato, fuerit illi spiritus iste communicatus. Et tantillum istius, quod Deus in isto sancto otio ac solitudine, operatur in anima, bonum est inæsti-

mabile, plus etiam quam anima, & ipsius director cogitare possint; nec tunc caperet, quantum suo splendebit tempore. Ad summum, id quod in præsentiperceptere poterit anima, est abalienatio & quædam ab omnibus rebus abstractio aliquando maior, aliquando minor, cum quadam suauis respiratione amoris, viraque spiritus: & cum quadam ad solitudinè pronitate, creaturarumque ac rerum sæcularium tædio; nam cum spiritus degustatur, quicquid carnis est insipidum fit. Interiora porro bona, quæ arcana hæc & quieta contemplatio imprimit animæ, quamuis ipsa nihil sentiente, profus sunt inæstimabilia: tandem enim sunt secretissimæ & delicatissimæ Spiritus sancti vnctiones, per quas diuitijs, donis & gratijs, arcane replet animam: nam cum DEVS sit; facit sicut DEVS, & operatur sicut DEVS.

§. 8.

Hæc itaque bona, istæ opes immensæ, istæ sublimes, delicatæque vnctiones & Spiritus sancti notitiæ, quas ob suam subtilitatem, exquisitamque puritatem, nec anima, nec qui de illis cum ea agit intelligit, sed duntaxat ille, qui eas ad gratificandam sibi magis animam confert; hæc inquam vniuersa, nullo negotio, hoc est, minima etiam, quam anima exercere voluerit operatione, sensum appetitumque; notitiæ alicui seu consolationi applicare volendo, perturbatur & impediuntur: quod certe graue damnum est magnoque dolore ac commiseratione dignum. O casum acerbum multæque admirationis! quod cum non appareat detrimentum, & nihil ferè illius, quod sese interposuit; tunc tamen maius incurrat damnum, magisque dolendum, & deplorandū damno illo quod multo

in
luce

era
tica

III
24

multo maius in animabus vulgaribus, quæ in statu adeò excelſæ exquisitæque elaborationis minimè verſantur; apparet. Vt ſi exempli gratia faciem aliquam perfectiſſimè depictam, rudis aliqua & imperita manus, vilibus impropijsque coloribus corrigere vellet; multo grauius notabiliusque eſſet hoc damnum, maioriſque dolore & commiſeratione dignū, quam ſi alias vulgarioreſ deturparet imagines. Et cum tam ingens ſit damnū iſtud, maius etiam quam verbis exprimi poſſit; eſt tamen adeò commune & ordinariū, vt vix aliquis reperiat ſpiritualis magiſter, qui illud animabus, quas incipit Deus hoc modo ad contemplationis ſtatum prouehere, non inferat. Quoties. n. inungit Deus animā, delicatiſſima aliqua notitiæ amorosæ, ſerenæ, pacificæ, ſolitariae, ac valde à ſenſu omnique eo quod cogitari poteſt alienæ, vnctiōe, nec permittit eam aliquid, ſiue de ſuperioribus, ſiue de inferioribus deguſtare aut meditari (eò quod occupet eam Deus vnctiōe illa ſolitaria ad otium ſolitudinemque prona) ecce aderit aliquis, qui fabri ferrarij inſtar, nil nouit aliud, quam malleis tundere, iſtūque ſæpius reperere, & quia nullam ipſe aliam callet artem, dicet: Abi, relinque iſta, nil enim aliud ſunt, quam temporis amiſſio ac otioſitas, ſed reſume potius, meditationis actuumque exercitium; requiruntur enim ex parte tua actus & induſtriæ: iſta enim alia, nil aliud ſunt, quam deceptiones ac ſtoliditates. Arque ita, cum homines iſti orationis gradus, ſpiritusque itinera minimè intelligant, non animaduertunt actus illos, quos ab anima elici volunt iam ſinitos eſſe, diſcurſusque viam, quam carpere illam iubent iam eſſe peractam: ſiquidē iam anima illa ad ſenſitiuam peruenit abnegationem: non animaduertunt inquam, quod cum iam ad

Vix aliquis ſpiritualis magiſter reperitur, qui damnatum notabile animam in hoc ſtatu conſtituta nō inferat.

terminum peruentum ſit, viaque peracta, non eſſe cur amplius iter fiat, hoc enim nil eſſet aliud, quam iterum à termino recedere vnde non intelligendo, animam illam eſſe iam in via ſpiritus, conſtitutam, in qua non reperitur amplius diſcurſus, ſenſuque ceſſat, nec cogitādo Deum eſſe particulare agens, qui ſolitariam animam arcane alloquitur, alia craſſiorum notitiarum & ſuccuum vnguenta, ad quæ animam inducunt, illi ſuperliniunt: eamque ſolitudine ac recollectione priuant, & conſequenter ſublime quod in ea depingebat Deus opere, & ita nec vnūm exercet anima, nec etiam proficit in altero.

§. 9.

Animaduertant enim huiusmodi homines & conſiderent, Spiritum ſanctum præcipuū eſſe agens primariumq; animarum motorem, qui nunquam earum curam deponit, & ea, quæ ad illarum profectum, & vt meliori modo compendioſiusque ad Deum perueniant, alicuius eſſe poſſunt momenti, ſollicitè prouidet: ipſos autem nequaquam agentes eſſe, ſed inſtrumenta duntaxat, ad animas per fidei legisque diuinæ regulas dirigendas, ſecundum ſpiritum quem vnicique largitur Deus. Quamobrem hoc ſit vnicum ipſorum ſtadium, nō vt ſuo ipſorum modo, ac propriæ cōditioni diſpoſitionique accommodent & attemperent animam: ſed vt animaduertant (ſi tamen ſciunt) per quam viam ducat illam Deus: quod ſi hoc eos lateat, relinquant illam, nec perturbent: & diuino ductui ſe conformando, ſtudeant ad maiorem ſolitudinē, libertatem ac tranquillitatem eam inducere, amplam illi præbendo facultatem, vt nulli rei alligat ſpiritum, quando eam Deus hac deducit via. Neque aſſigantur, ſintque anxij, nihil hoc modo fieri exiſtimando.

mando: dum modo enim anima ab omni
notitia propria comparata industria & ab
omni appetitu, ac partis sensitiuæ amori-
bus in pura paupertatis spiritus abnega-
tione & in omnis tenebræ succique vacui-
tate auulsa & separata permaneat, ab om-
ni insuper vberè & lacte auulsa (hæc quip-
pe sunt illa, ad quæ ex parte sua præstan-
da, vniuersum studium conatumq; suum
adhibere debet anima, nec minus spiri-
tuales Magistri ei in rebus istis omnibus
abnegandis opem ferre) si inquam hoc se
modo gesserit anima, impossibile est secū-
dum modum procedendi bonitatis, mise-
ricordiæq; diuinæ, vt non faciat Deus id,
quod ex parte ipsius requiritur; imo mul-
to impossibilius est, quam vt sol serenū a-
pertumque locum radijs suis non feriat.
Quemadmodum etenim matutinus sol
domum tuam irradiat vt illam si recludas
aditus ingrediatur: ita Deus; qui dū custo-
dit Israel non dormitat, euacuatam in-
tra bit animam, & eam bonis adimplebit.
Deus enim veluti sol animabus imminet;
vt illas ingrediatur: tatis ergo sit spiritali-
bus Magistris iuxta Euangelicæ legis per-
fectionem illas disponere; quæ in nuditate,
sensuq; ac spiritus vacuitate consistit,
nec velint vterius in ædificando progre-
di; officium enim istud solius Domini est,
à quo omne datum perfectum descendit.
Nisi enim Dominus ædificauerit domum
in vanum laborat qui ædificat eam. Ædi-
ficabit ipse ædificiū supernaturale in qua-
libet anima, sicut illi placuerit; dispone tu
id, quod naturæ est, operationes ipsius in
nihilum redigendo: istud enim est offi-
cium tuum: Dei autem (vt Sapiens ait) est,
ad supernaturalia bona, modis & vijs, tibi
& animæ ignotis eam dirigere. Non di-
cas ergo, animam non progredi, nihilque
agere. Nam si tunc non magis sapiunt ei
intelligentiæ aliæ quam antea; ad vltorio-

ra progreditur, ad supernaturalia tendit.
Sed dices; nihil distinctè intelligit. Imò si
tunc distinctè intelligeret; non progredere-
tur: Deus enim incomprehensibilis est,
intellectumque excedens. Vnde quo ma-
gis progreditur anima, eò magis debet à
se ipsa recedere, in fide ambulando, cre-
dendo, non autem videndo, hocque mo-
do magis approximat Deo, non intelli-
gendo, quam intelligendo in sensu expli-
cato. Et propterea non affligaris inde; si
enim non retroeat intellectus, notitijs di-
stinctis, alijsque vitæ huius intellectuoni-
bus occupari volendo ad vltiora pro-
greditur; ad vltiora autem progredi, est,
in fide magis ambulare. Intellectus verò
cum nesciat neque possit comprehende-
re qualis sit Deus, pergit ad eum non intelli-
gendo. Vnde hoc quod tu in eo reprehendis
ad ipsius bonum potius expedit illi, ni-
mirum vt intelligentijs distinctis se non
implicet, sed ambulet in fide perfecta.

§. 10.

Sed dices; voluntatem, nisi intellectus
distinctè cognoscat, ad minus otiosam fu-
turam, neque amaturam: non enim amari
potest nisi cognitum: Respondeo ita se re
habere in operationibus præsertim, acti-
busque animæ naturalibus, voluntatem
scilicet, non amare, nisi id quod distinctè
cognoscit intellectus. Sed illo tēporis spa-
tio, quo contemplatio, de qua loquimur
durat, quam infundit Deus in animā, mi-
nimè necessarium est notitiam distinctā
interuenire, & animam multos facere dis-
cursus; tunc enim communicat illi Deus
notitiam amorosam, quæ simul est veluti
lux calida indistinctè, tunc autem secun-
dum intelligentiæ modum, est etiam amor
in voluntate. Nam cum notitia generalis
sit & obscura; non valente intellectu di-
stinctè intelligere, quod intelligit: volun-
tatem etiam in genere, absq; distinctione

R r ali-

Quo ma-
gis progre-
ditur ani-
ma eò ma-
gis debet à
se ipsa &
operatio-
nibus suis
recedere.

11215
11446

era
tica

117

29

NOTA.
Viri va-
luntatis a-
mare pos-
si, si intel-
lectus a-
moris ob-
iectum di-
stinctè non
cognoscas.

Dubij re-
solutio.

aliqua amare necesse est. Nam cum in subtili ista communicatione Deus lux sit & amor; æqualiter duas istas informat imbuitque potentias; quamvis interdum unam feriat amplius, quam aliam. Vnde nonnunquam plus sentitur intelligentiæ, quam amoris: nonnunquam verò intensior percipitur amor quam intelligentiæ. Et propterea non est cur in statu isto voluntatis otiositas timeatur: si enim ab exercitio actuum, per particulares notitias, (in quantum ab ipsa proficiscebantur) directorum & gubernatorum desistat, inebriat illam Deus amore infuso, mediante contemplationis notitiâ; sicuti nuper diximus. Sunt autem tanto meliores, dulciores, magisque meritorij actus, qui contemplationis huius infusæ ductu eliciuntur: quanto melior est motor, qui amorem istum infundit animæ & in ea accendit: manet enim voluntas Deo vicina, & ab alijs gustibus abstracta & aliena. Propterea sollicite inuigiletur, ut voluntas à suis amoribus vacua sit & abstracta: si enim non retrocedat, aliquem cupiendo degustare succum, vel consolationem; etiam si illam particulariter in Deo non sentiat, ad vteriora progreditur: ad Deum super omnia ascendendo; quandoquidem nullius rei gustu delectationeque tangitur. Et quanquam adeò particulariter & distinctè Deum non degustet, nec eum ita distincto actu diligit, plus tamen degustateum in illa infusione generali, obscure & arcane; quam si notitijs distinctis regetur, siquidem manifestè tunc illa agnoscit, nullam notitiam tantam sibi delectationem adferre, quantam quæta illa & solitaria: amatque illum super omnia amabilia: quandquidem omnes alios succos, vniuersarumque rerum delectationes repudiauerit & sint illi insulsæ. Vnde non est cur affligatur: si enim nequit ani-

ma succi gustibusque actuum particularium occupari & oblectari; ad vteriora tendit: nam non retroire, aliquid sensibile amplectèdo, est in inaccessibili, quod est Deus, vterius progredi. Atque ita voluntas, ad hoc, ut ad Deum tendat, potius hoc facere debet, ab omni se re delectabili ac dulci abstrahendo, quam illi innitendo. Hocque modo optimè satisfacit præcepto amoris, quod præscribit, Deum super omnia diligendum. Quod ut cum omni perfectione fiat, cum ista nuditate, & omnium rerum peculiari vacuitate exerceri debet.

§. II.

Nec etiam est, cur vereamur, memoriâ à suis formis figurisque vacuum remanentem: cum enim Deus nullam formam, nullamque habeat figuram; tuta se coramque est memoria à forma & figura euacuata, ac Deo amplius sit vicina. Nam quo imaginationi magis fuerit innixa; eo magis à Deo fit remota; maiorique est periculo exposita: cum enim Deus sit (ut est) incogitabilis, imaginationi non subest. Cum itaque isti spirituales Magistri animarum statum, quæ viam hanc contemplationis quietæ & solitariæ carpunt, non intelligant; eò quod ipsi nondum ordinatum quendam vulgaremque discurrendi & actus exercendi modum transierint (imò nec fortassis ad eum peruenerint) huiusmodi animas otiosas arbitrandò: *Animalis enim homo* (hoc est, qui à sensu animali sensitivæ partis non egreditur) *non percipit ea que sunt spiritus Dei.* (ut ait sanctus Paulus) pacem contemplationis quietæ & tranquillæ qua fruebantur, quamque illis tribuebat Deus, perturbant; coguntque illas meditari & discurrere, actusque elicere, non sine grauitatido, repugnantiâ, ariditate, & distractione:

animarum ipsarum, quæ in quietâ paci-
ficaque recollectione sua vellent permane-
re: persuadent illis insuper Magistri isti,
vt contentur succos fetuoresque elicere;
cum tamen contrarium potius deberent
illis consilium. Quod cum ipsæ præstare
nequeant, nec sicuti prius in huiusmo-
di rebus sese exercere, (iam enim tempus
rerum istarum transijt, neque hoc est
amplius earum iter) duplicate inquietan-
tur, se perditionis viam arripuisse existi-
mando; ad quod etiam credendum Ma-
gistri isti eas inducunt & spiritum ear-
um exsiccant, ac pretiosis vnctionibus,
quas in solitudine ac tranquillitate in-
fundebat illis Deus, eas priuant, (quod
certè, vt dixi ingens damnum est) &
atris cœnosisque vnctionibus eas illi-
nunt, quandoquidem in vno iacturam
patiuntur, in alio verò absque fructu la-
borant. Ignorant isti, quid sit spiritus, &
insignem Deo iniuriam ac irreuerentiam
faciunt; rudem impolitamque suam ma-
num operi diuino adhibendo. Nec enim
parum Deo constitit, eosque deduxisse
animas, magnisque æstimat eas ad hanc
solitudinem, potentiaramque suarum
ac operationum vacuitatem peruenisse,
vt possit loqui ad cor earum, quod ille
semper exoptat: ipse earum curam ge-
rit, & in eis cum abundantia pacis re-
gnat, actus potentiaram discursiuos,
quibus tota nocte laborando nihil ca-
piebant, deficere & cessare faciendo: il-
lasque iam in spiritu, non verò in opera-
tione sensus pascendo: cum sensus &
ipsius operatio, incapax sit spiritus.
Quanti autem ipse faciat tranquillita-
tem istam, vel consopitionem, seu an-
nihilationem sensus, optime ex illa tam
notabili efficacique adiuratione, quam
fecit in Canticis apparet, dum ait. *Ad-*
mirabilem intro vos filia Hierusalem, per capreas cer-

uosque camporum, ne suscitatis, neque eui-
lare faciatis dilectam, donec ipsa velit. Qui-
bus verbis significauit, quantum obdor-
mitionem, solitariamque obliuionem
amet, quandoquidem solitaria hæc,
& recessui dedita animalia interponit.
At spirituales isti Magistri, nolunt
quiescere animam: sed laborare sem-
per, taliterque operari, vt non præbeat
locum operationi diuinæ, conantur-
que vt id quod ipse operatur, anima
operatione destruat & aboleatur, vul-
pes paruulas quæ florentem vineam de-
moliuntur non eijciendo. Et propterea
conqueritur Dominus per Isaiam di-
cens. *Vos enim depastis estis vineam meam.* *Isa. 33. 4.*
Verum fortassis homines isti bono du-
ctuzelo, in errorem labuntur, eò quod
eorum scientia non se amplius exten-
dat. Non tamen propterea excusati sunt
dum consilia temeraria dant, non intel-
lecta prius via spiritusque, quo anima
ducitur: quod si illius notitiam non ha-
bent, cur rudem suam manum rei quam
ignorant, adhibere non verentur, nec
tales animas ad eos, qui melius eas in-
telligant & dirigant, transmittunt? Nec
enim exigui res est oneris & culpæ in
causa esse vt inestimabilium bonorum
iacturam faciat anima ob inepta con-
silia, imò vt tota pessum eat: vnde ille
qui temerarie errat, cum obligatus
sit non errare (sicut vnusque in offi-
cio suo tenetur) non erit absque pœ-
na, secundum modum damni quod in-
tolit. Diuina siquidem negotia, consi-
deratè admodum oculatèque tractan-
da sunt, præsertim quæ restam delica-
tas sublimèque concernunt, in qui-
bus quasi immensum lucrum, si non er-
retur, sperari potest, immensum ve-
rò detrimentum imminet si
aberratur.

Magistri
spirituales
notent &
timeant.

R. 2 §. 12, Sed

11215
111111

era
tica
IV
24

*Doctrina
contra Cō-
fessarios &
Magistros
animas in
seruitute
quandā de-
sinentes.*

Sed iam quod dicere velis, habere huiusmodi hominem excusationem aliquā (quanquam ego eam non videam) saltem dicere non poteris, eam habere illum, qui curam alicuius animæ gerens nunquam eam è potestate sua liberam dimittit, idque ob fines respectusq; vanos, quos nouit ipse, qui certè impunè non abibit. Est enim extra controuersiam, quod cum anima illa progredi debeat in spiritali via proficiendo, (ad quod semper Deus fert illi opem) mutare illam debere stylum orationisq; modum, & aliam sublimiorique, ea quam præbet illi Magister iste doctrina alioq; spiritu indigere. Non enim omnibus sufficiens est doctrina, ad omnibus casibus successibusq; qui in via spiritali occurrunt, consulendū: nec omnes ad eò perfectò consummatoque spiritu præditi sunt, vt cognoscant, quā ratione anima, in quocunq; spiritalis vitæ statu deduci gubernariq; debeat: ad minus nequaquam sibi persuadere debet, se omnibus, quæ ad negotiū istud requiruntur, præsidijs instructos esse, & Deum animam illam ad vltiora non esse deducturum. Quemadmodum non quilibet qui nouit edolare lignū, imaginem quoque sculpere nouit: nec qui illam sculpere didicit, continuo læuigare illam & perpolire caller: sed nec qui læuigare caller, artem depingend illam habet: nec tandem qui pingere eam nouit, vltimam illi imponere manū & perfectionem sciet: quilibet enim istorum, nil amplius præstare potest imagini, præter id quod nouit, & si aliquid amplius attentare voluerit, nil aliud hoc esset, quàm eam destruere. Iam ergo rem hanc penitus inspiciamus: si tu, ô spiritalis Magister, cū sis solummodo edolator vis ad mundi contemptum, appetitumque mortificationem inducere:

animam, vel ad summum sis sculptor, & in sanctis illam meditationibus exerceas, nec præter hæc aliud nosti: quomodo tu ad vltimam vsque subeitis picturæ perfectionem deduces animam istam, quæ pictura nō iam amplius in edolando, neque in sculpendo, aut etiam in expoliendo consistit, sed in operatione, quam successiuè Deus in ea perfecturus est? Vnde perspicuum est, si doctrinæ tuæ, quæ semper vna est, eam perpetuò alligatam esse volueris, vel retro eundem illi esse vel ad minus non progrediendum. Quis enim esset obsecro exitus imaginis, si nihil aliud in ea efficeret, quam eam edolare, & alleque runderet iectibus (quod spiritaliter loquendo nihil est aliud quam potentias animæ exercere)? Quādo perfecteretur hæc imago? Quando vel quomodo dimittenda esset vt eam depingat Deus? Estne possibile, te omnia hæc officia tibi soli usurpare? tamque te perfectum consummatumq; arbitrari, vt nunquam anima ista alterius opera, præter tuam, opus sit habitura? Et dato casu, quod sufficiens sis alicui animæ, eo quod dotibus ad vltius progrediendum sit destituta, est tamen quasi impossibile, vt talis sis pro omnibus, quas è tuis elabi manibus non permittis: quamlibet enim diuersa via deducit Deus vt vix vnus reperitur spiritus, qui in dimidia parte modo quo vtitur & procedit, cum alterius spiritus modo conueniat. Quis enim erit sicut S. Paulus, qui potens sit omnia fieri omnibus, vt omnes lucrificat? Tu verò taliter rannide opprimis animas, taliterque illas libertate priuas, tibi ipsi latitudine libertatemque Evangelicæ doctrinæ vendicando, vt non solum ne ab eis delectaris labores, sed quod deterius est, si forte scias illarum aliquam cōsiliij petendi gratia alium adijisse, aut quidpiam aliud cum eo, quod tecū conferre nō expediebat, contulisse, vel

vel si forte illam ipse Deus direxerit ad eum, ut ab eo diceret, quod tu non doces: tu te sic cum ea geris (quod non sine rubore dico) sicut matrimonio iunctæ personæ ob zelotypiam contententes, facere consueverunt: qui certe zelus, quo tu flagras, non est honoris diuini, sed superbiæ ac præsumptionis tuæ. Quo enim pacto tu scire potes, animam illam alterius opera non indignuisse? Grauius indignatur Deus hominibus huiusmodi, vindictamque illis per Ezechielem Prophetam minatur dicens.

Luc. 14. *Va Pastoribus Israel, lac comedebatis, & lanis operiebamini: requiram gregem meum de manu vestra &c.*

Debent itaque homines isti in libertate relinquere huiusmodi animas; tenenturque permittere eas ad alios se cõferre, & grato eas redeuntes excipere vultu; non enim sciunt qua via velit Deus illas proficere: præsertim verò, quando ipsius doctrina non illis amplius placet & sapit; quod est indicium, Deum eas alio itinere ad vltiora prouehere, & alio iam indigere Magistro: imò potius ipsimet debent hoc illis consulere, quidquid vero aliter fecerint, exulta id nascitur superbia & præsumptione.

§. 13.

Verum prætermittamus nunc istum procedendi modum, & loquamur de alio profus pestifero, quo homines isti vel alij ipsi peiores vtuntur. Eueniet aliquando ut irgat Deus aliquas animas desiderijs sanctis in citamentisque; ad deserendū mundum, vitamque ac statum in melius mutandum, ac Deo, spreto sæculo inseruiendum (quod Deus plurimi facit, eoque videlicet eas perduxisse; res enim sæculi, non sunt secundam eorum Dei) ipsi verò ob rationes humanas, ac respectus Christi doctrinæ, ipsiusque mortificationi, ac rerum omnium despectui repugnantes: vti-

litati videlicet suæ vel consolationi attendendo, vel vbi nihil erat timendum metuendo, rem hanc differunt, vel difficilem reddunt, vel (quod deterius est) ab hac cogitatione eas diuertere conantur: cum enim homines isti deprauato parumque deuoto ac nimium mundo vestito, modiceque in Christo mansuetato præditi sint spiritu; nec intrant ipsi, nec alios intrare permittunt. Sicut Saluator noster ait, *Va vobis legu periti qui tulistis clauem scientiæ, ipsi non introistis, & eos qui introibant prohibuistis.* Verè enim affirmare possumus istos esse veluti vectem ac offendiculum, ad cœli ianuas positos: dum non considerant Deum eos in hoc constituisse officio; vt illos quos ipse vocat, intrare compellat, quemadmodum eis in suo Euangelio iniunxit: ipsi verò è contra repellunt, ne per angustam portam ad vitam ducentem ingrediantur. Hoc igitur modo spiritalis Magister est cœcorum vnus, qui Spiritus sancti ductum in anima impedire potest: quod sicuti diximus, multis cõtingit modis, quidam enim scienter, alij ignoranter labuntur, vtisq; tamen impune non erit: siquidem cum officio isto fungantur, scire considerareque quid agant tenentur.

§. 14.

Alter cœcus, quem diximus impedire posse animam in hoc recollectionis genere, est Cacodæmon, qui sicut ipse cœcus est, ita etiam animam cupit esse cœcā qui in altissimis solitudinibus istis, in quibus infunduntur delicatæ Spiritus sancti vntiones (quod ei maximo operè displicet, planeque inuidia ringitur videndo auolare sibi animam, nec à se amplius posse capi, plurimumque ditescere) conatur in istā nuditatem & abalienationem aliquas notitiarum catarrhas seu maculas intrudere, & aliquas sensibilibus delectationibus, interdū etiam bonarū tenebras offundere

Rr 3

v

11215
11216

11217
11218

11219
11220

Luc. 11. 52

Luc. 14. 23

NOTA.

ut alliciat magis animam, eamque iterum ad sensuum commercium & usum retrahat, & ut rerum illarum considerationi vacet, illasque quo ad Deum ire possit, notitijs illis bonis, succisq; sensibilibus innixa amplectatur, persuadet. Qua in re distrahit eam, & facile ab illa solitudine & recollectione, in qua Spiritus S. stupendas res illas arcanè operabatur, abducit. Tunc verò anima cum ad sentiendum & degustandum prona sit (maximè si res istas ambiat) nullo negotio notitijs delectationibusque illis adheret, & ab illa solitudine, in qua Deus operabatur recedit. Cū enim ipsa iudicio suo, in pacifica illa de qua in presenti agitur solitudine nihil ageret, sed esset otiosa, videtur illi istud melius esse, quandoquidè hic est aliquid, & ibi nihil. Est res profecto miserabilis, quod se ipsam anima nō intelligendo, dū vni buccellæ inhiat, ne tota ipsa à Deo depascatur, sibi ipsi impedimento est, quod facit Deus eā in spiritalibus, ac solitarijs vñctionibus palati sui absorbendo. Atque hoc modo propter re nullius propè momenti, maxima dæmon infert mala & detrimēta, faciendo perdere animā immēsas diuitias, & exigua esca (sicut evenit pisci) è mari purissimarum spiritus aquarū, in quibus immerla erat in Deo absq; vlllo, cui inniteretur adminiculo, illā educendo. Et ita ad litus extrahit eā, adminiculū illi & fulcimētum luppeditando, facitque eam reperire fundū, & ut per terrā cum labore gradatur, ne in aquis Suloë quæ in silērio currūt, diuinis delibuta vñctionibus nater, persuadet. Totque & tanta hac in parte operatur dæmon, ut res sit planè stupenda: & cum exiguum damnum, quod hac in parte animabus infert, maximum celsendum sit, vix tamen reperitur anima, quæ hac via incedat, cui non ingentia irroget, damna, eamq; grauem pati iacturam compellat.

vix in hoc itinere aliqua reperitur anima cui graue non inferat dæmon detrimentū.

Malignus siquidem iste magnā cū sagacitate, sese hic in transitu, qui inter sensuum spiritumque reperitur, colloca, ipsomet sensu decipiendo & inescando animā, res nimirū sensibiles ut in illis detineatur, nec vngues eius euadat, obijciendo. Anima porro summa cū facilitate consentit sese detinet, nihil .n. amplius præter illud nouit, nec putat aliquid in re illa latere dānū: quin potius scilicet hoc adscribit forti, auideque arripit, à Deo se visitari arbitrandosicq; in interiora sponsi nō ingreditur, sed ad portam duntaxat remanet, quid ibi agatur inspicendo. *Omne sublime videt*, ait Iob (hoc est omne sublime animarum) ut illud nimirū impugnet. Quod si forte fortuna earū aliqua ad recollectionē ei elaboratur, horribus ipse, terribus, vel doloribus corporalibus, seu strepitibus, exterioribusque sonis, illā perdere conatur, facitq; eam ad sonitū sese referre, ut hoc modo illam foras extrahat, & ab interiori spiritu diuertat, idque eousq; donec preualere non valens, eā relinquat. Tantaque cum facilitate, raras impedit diuitias, & istas pretiosas destruit animas; ut licet ipse multo pluris hoc faciat, quā multas alias prosterne animas, nihilominus ob facilitatē, qua id cōsequitur, & ob modicū quod ea in re impedit laborē, parui hoc estimat.

§. 15.

Ad hoc propositum intelligere possumus id, quod ipsemet Dominus dixit Iob: *Ecce sorbebit suum & nō mirabitur: & habet fiduciam quod influat Iordanus in os eius: (qui sublimiora perfectionis significat) in oculis eius quasi hamo capiet eum. & in sudore perforabit naves eius (hoc est, notitiarū cupidibus, quibus ferit illam, diuertet spiritum ipsius: siquidè aër, qui ex naribus egreditur vnitus, si illa fuerint perforatæ, per multas dissipatur partes. Et inferus autem sub ipso erunt radij solis, & sterneret sibi aurum in quasi*

quasi lumen; efficiendo nimirum vt admirabiles diuinarum noticiarum radios amittant illuminatæ animæ, & pretiosum ornamentorum diuinorum aurum, ex opulētis animabus ipse dissipat & effundit.

O igitur animæ, quando tam sublimia dona à Deo recipitis, vt per solitudinis, recollectionisq; statum vos deducat à vestro laborioso sensu vos separado, ne quæso ad eū reuertamini; sed operationes vestras relinquit: si enim prius vobis adiumento erant, ad mundum vosq; ipsas abnegandas, cum in incipientium statu versaremini, nunc cum Deus hunc vobis insignē exhibet fauorē, vt ipsemet operarius & artifex esse velit, erūt vobis obstaculo, & maximo impedimēto. Dūmodo enim curetis in nulla re operationes vestras occupare, ab omnibus rebus eas abstrahendo, nec illas implicando, (hoc enim vobis ex parte vestra in statu isto faciendum incūbit) & præterea vt simul aduertentiā seu attentionem amorosam & simplicē adhibeatis, nullam animæ vim in ferendo (nisi forte abstrahendo illā ab omnibus & subleuando, ne pacē ipsius perturbetis & alteretis) his inquam præstitis, cœlesti refectione cibabit illam Deus, quandoquidem nullum ipsi in ea ponitis obstaculū.

§. 16.

Tertius tandem cæcus, est ipsamet anima, quæ se ipsam non intelligēdo, turbat se ipsam, sibiq; detrimentum infert. Cum enim nihil sciat aliud, nisi per sensus operari, quando vult eā Deus in vacuo illo ac solitudine collocare, in qua suis nequit vti potentijs, neq; actus vt dictū est, exerceat: cū videatur illi, nihil se operari aut agere, sensibilius expressiusq; conatur suos actus elicere: hocq; modo distrahitur, & impletur ariditate & desolatione quæ fruebatur prius otiositate pacis silentioque spiritua-
lij, in quo Deus suauitatem illi occultē in-

fundebat. Imò eueniet interdum vt contendant coneturque Deus in tranquilla illa quiete detinere animam, ipsa verò è contra obstinatè reluctetur, imaginatione vociferari, intellectuque incedere nitendo: sicut accidit puerulis, quos cum eorū matres absque villo ipsorum labore & incessu, suis gestent vlnis: vociferantur ipsi, seseque proripiunt, suis incedere pedibus cupientes, sicq; nec ipsi ambulant, neque matres ambulare permittunt, vel certe quemadmodū si pictor aliquā depingeret imaginē & ipsa sese hinc & inde moueret, nil profectò illū sineret efficere. Animaduertat igitur anima, quod licet non se sentiat tunc ambulare, multo tamen plus itineris cōficiat, quam si suis graderetur pedibus: Deus enim in suis vlnis portat eam, vnde illa non sentit iter; & quāuis videatur illi, nihil se agere, multo tamē plus præstat, quā si ipsa operaretur; Deus enim operans est. Quod si ipsa nō animaduertat ista, non est mitū; nā ea quæ operatur Deus in anima, non assequitur sensus. Diuinis ergo se manibus committat, ipsique cōfidat, si enim ita faciat, tuta securaq; incedet: nullū enim ei metuendū est periculum, nisi quando illa ex se, vel propria industria, suis potentijs voluerit operari.

§. 17.

Sed reuertamur iam ad proposita nobis de profundis istis potentiarum cauernis tractationem, in quibus diximus, maximas tunc esse solere animæ afflictiones, quando eam Deus ad secum illam vniendam subtilibus istis & delicatis vni-
ctionibus inungit & disponit, quæ solent interdum ad eō subtile esse ac sublimes, vt intimum animæ fundum penetrando, taliter illam disponant, & suauitate deliniāt, vt dolor, & ob ingens desiderii defectio, cum immenso cauernarum istarū vacuo, sit quasi infinitus. Reuertamur
inquis

11215
11216

11217
11218

11219

11220

Ea quæ
Deus ope-
ratur in
anima non
assequitur
sensus.

inquā ad id de quo tractabamus, nimirū si vnctioes quæ cauernas istas, ad spiritualis matrimonij vnionem disponebant, tā nobiles & excellētes sunt, sicuti diximus; qualis obscuro erit possessio, qua modo in vnionis statu fruuntur? In dubium est, secundum sitis, famis, dolorisque cauernarū istarū magnitudinem; satisfactionē quoque, satietatem ac delectationem ipsarum futuram, & secundum dispositionum subtilitatem fore etiam fruitionis & possessionis sentimentum animæ præstantiā, quod sentimentum seu sensatio animæ est vigor & virtus, qua ipsius substantia prædita est, ad sentiendum & fruendum potentiarum obiectis.

*Cur potentia anima
Cauerna
appellatur.*

Potentias istas, cum magna proprietate appellat hoc loco Cauernas anima. Cum enim sentiat Cauernas istas intelligentias profundas, lampadumque istarū splendores capere, manifestè animaduertit, tantā inesse illis profunditatem, quāta est intelligentiæ & amoris profunditas: tantamque ipsarum capacitatem, & tot earum sinus quot distinctas causas seu origines intelligentiarū, delectationum, & gaudiorū recipit: quæ vniuersa in ista seu sensus sensationis animæ Cauerna recipiuntur & stabiluntur, quæ sicut dixi est virtus capax, quā ipsa habet ad res istas possidendas, sentiendas & degustandas, sicut communis phatariæ sensus, est omnium obiectorum quæ sensibus externis representantur receptaculum, eodem modo sensus iste communis animæ, est tam nobili excellentique possessione illustratus & locupletatus.

V E R S V S I V.

Obscuri prius ac cæci.

Duas ob causas potest oculus non videre, vel quia in obscuro versatur loco, vel certè quia est cæcus. Deus lux est,

& verum animæ obiectum: & quando illa à luce ista non illuminatur, in obscuro est: licet perspicacissimos habeat oculos. Quando verò in peccato manet vel aliter occupat appetitum, cæca est: & quamuis tunc lux diuina non desit; quia tamē cæca est, non illum propter animæ obscuritatem, quæ est ignorantia practica qua tenetur cernit; quæ etiam antequam per transformationem istā illuminaretur à Deo, tenebrosa erat, & tantorum honorū Dei ignora, sicut sibi contigisse, antequam à Deo illuminaretur, ait Sapiēs, verbis istis: Ignorantias meas illuminauit. Spiritualiter autem loquendo, aliud est manere in obscuro, aliud vero manere in tenebris. Nam manere in tenebris, est cæcum esse in peccato; sed manere in obscuro, esse potest absque peccato. Hoc autem duobus modis euenire potest; videlicet respectu rerum naturalium carendo luce aliquarum ex illis. Vel certè respectu rerum supernaturalium, multarum ex illis lucem non habendo. Et respectu duarum rerum istarum dicit hic anima, obscurum fuisse sine Deo intellectum suum. Donec enim dixisset Dominus: *Fiat lux*; tenebræ erant super faciem abyssi Cauernarum sensus, qui quanto abyssalior est, profundiorumque Cauernarum, quando Deus, qui est lumen, non eas illuminat; tanto abyssaliores profundioresque tenebræ in illo reperiuntur. Vnde impossibile est illum ad diuinam lucem atrolere oculos, sed ne in mentem quidem illi eam veniret: cum enim illam nunquam viderit, neque sciat qualiter se habeat, nequibit desiderare illā; quin potius tenebras appetat, & ab vna tenebra labetur in aliā, ab illa priore ductus tenebra, neque enim potest vna tenebra ducere, nisi ad aliā tenebram. sicutidem vt Dauid ait: *Dies diei eructat verbum, & nox nocti indicat scientiam.* Et sic vna